

STOPKE KAPPEN OF SCHREMMEKE SCHIETEN: STOPKE KAPPEN IN BEVERLO

Luk Indestege - Zo gaat stopke kappen in Beverlo

In West-Limburgs wordt er een **werp**spel gespeeld waarbij de spelers met metalen schijven gooien naar een doel: een houten of kurken stop waarop hun inzet van geldstukken ligt. Het is een traditioneel Kempisch spel met vele namen en varianten. In Balen-Olmen heet het *'tepke schieten'*, in Meldert is het *'schremmeke schieten'* en in Beverlo noemen ze het *'stopke kappen'*.

Stopke kappen in Beverlo

Romain Kaerts heeft naast zijn huis een speciaal breed zandpad aangelegd naar zijn tuin. Op vrijdagavonden in de zomer wordt er stopke kappen gespeeld. Het spel loopt best met 6 of 7 spelers, minder of meer mag ook. **Elke speler zet 5 eurocent in en dat geldstapelkje wordt bovenop een stop geplaatst**, dat is een stuk borstelsteel van 5 cm lang. De stop met het geld wordt in het zand gezet en dan moet de spelvolgorde nog bepaald worden. Alle spelers werpen hun spelschijf, een ronde metalen plaat van 8mm dikte en 6cm diameter, van bij de stop naar de startlijn die op 5m afstand ligt. Wie het dichtst bij de startlijn gooit mag beginnen en de volgorde die zo ontstaat blijft gans de avond van kracht.

Het eigenlijke spel kan dan beginnen. **Om beurt gooit iedere deelnemer zijn schijf**, die herkenbaar is met een nummer aan beide zijden. **Er wordt geworpen tot de stop omligt**. Het geld valt dan eraf en elke deelnemer krijgt het geld dat dichtst bij zijn schijf ligt. Soms heeft één speler de ganse pot, soms is het verdeeld, wanneer de geldstukken verspreid weggevlogen zijn. De spelers meten zo nauwkeurig mogelijk met behulp van een stuk aardingsdraad als meetlat. Maar het geld dat dichtst bij de stop ligt blijft eigendom van de stop. Als nagenoeg al het geld bij de stop ligt wordt er verder gespeeld, tot de stop weggeschoten is. Soms ligt er zelfs geld op de omgevallen stop. Als een plaat tegen de stop ligt, dan is het geld dat vlakbij ligt ook voor de stop: *'Geld brandt aan de stop'* zeggen ze. Om te meten of een plaat de stop raakt ('of het brandt') gebruiken ze zelfs een voelmaat, die gemaakt is om de vonkafstand van bougies te meten. En er is nog meer: Indien een speler geld van de stop werpt, terwijl de stop blijft staan, dan moet hij de inzet verdubbelen. Ooit geeft er een stapel van 70 geldstukken op de stop gelegen! Dit nog: als er zand op het geld of de platen ligt gebruiken ze een pluim om de zandkorrels weg te vegen, zodat ze juist kunnen meten. Het spelen eindigt wanneer de duisternis valt, want dan kan er niet meer zorgvuldig gemeten worden.

Romain kent dit spel van in zijn **kindertijd**, kort na de Tweede Wereldoorlog. Het werd onder meer gespeeld bij familiefeesten. Begin deze eeuw is hij met enkele vrienden opnieuw beginnen spelen op vrijdagavond in de zomer, op dezelfde manier als in zijn kindertijd. Hun clubje bestaat uit een 15-tal spelers, jong en oud. Romans kleinzoon speelt wel eens mee, en een buurjongen van 12 gooit als de besten. Soms stoppen er fietsers om te kijken. Ooit kwam een politiemann uit de buurt (in burger) voorbij, en hij merkte op: *'Ik wist niet dat gij illegale spelletjes doet...'* Gelukkig is het geen verboden kansspel op veel geld, met muntjes van 5 eurocent kan je niet veel verdienen. Ze doen het zuiver voor het **spelplezier** en de **gezelligheid**. Daarom hebben ze ook nummerbordjes met een ring die net groot genoeg zijn om over de hals van hun bierflesje te hangen. Dus niet alleen de platen zijn genummerd.

Ook elders in de wijk Korspel wordt er nog stopke kappen gespeeld, maar daar doen ze het op een hardere petanquebaan, op dolomiet, en dat vindt Romain niet zo goed: het moet op **zand** zijn. Als het zand niet meer vlak ligt werkt hij zijn spelbaan bij met een schup. Romain heeft de vrije tijd na zijn pensioen als elektriker in de mijn van Beringen nuttig ingevuld: hij is actief bij de heemkring van Beverlo en hij is de trekker van het stopke kappen. En sommige van zijn 5 kinderen en 9 kleinkinderen volgen reeds zijn voorbeeld.

*Interview door Luk Indesteege op 25 januari 2024 in Beverlo.

*Deze inzending kadert binnen het project *Beleving. 100 levende gebruiken en tradities in Limburg*. Een initiatief van het Limburgs Volkskundig Genootschap, in samenwerking met ECRU Erfgoed en Erfgoed Haspengouw, Werkplaats immaterieel erfgoed, Openluchtmuseum Bokrijk, Heemkring Vaart, Haspengouw. TV vzw, Academie voor Streekgebonden Gastronomie en AVANSA-Limburg.

INZENDER

Romain Kaerts

LOCATIE

3581 Beverlo

PERIODE

Vrijdagavonden in de zomer

THEMA

Sport en spel